

บทที่ 5 การคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting)

การคลังและงบประมาณ (Public Finance and Budgeting)

การคลังเป็นการศึกษาถึงเศรษฐกิจภาครัฐบาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการหารายได้

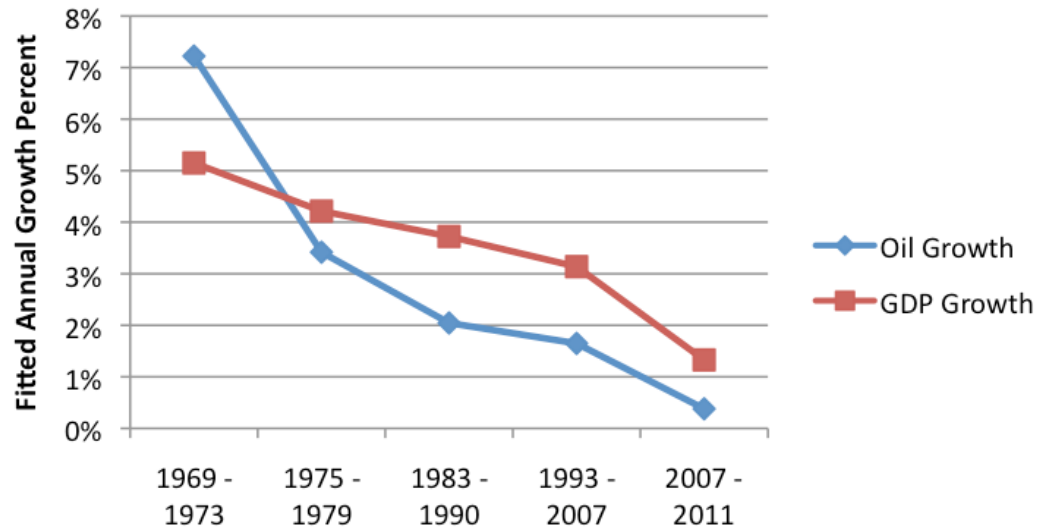
เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ส่วนรวมของประเทศ โดยมี
รัฐบาลเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายให้เหมาะสม การคลังนั้นมีขอบเขต
ครอบคลุมในเรื่องรายรับของรัฐบาล รายจ่าย ของรัฐบาลและงบประมาณแผ่นดิน
การศึกษาการคลังในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์นั้นถือว่ามีความสำคัญอีก
ประการหนึ่งนอกเหนือจากประเด็นอื่นๆ

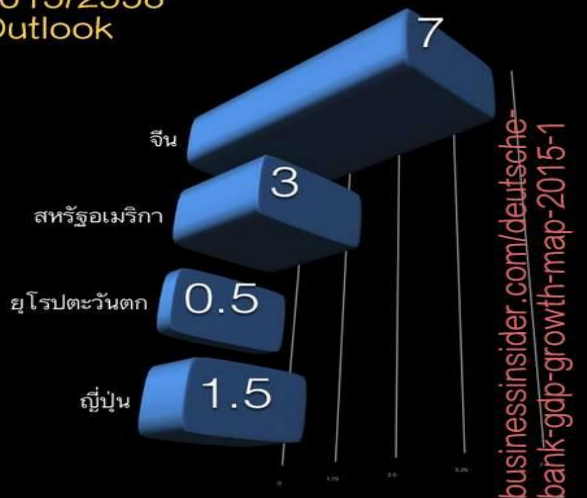
การที่จะศึกษาวิชาการคลังให้มีความรู้มากขึ้น ควรจะศึกษาวิชาเหล่านี้

1. การเมือง
2. ประวัติศาสตร์และสถิติ
3. วิชาศิลปกรรม
4. วิชาจิตวิทยา
5. วิชากฎหมาย
6. วิชาเศรษฐศาสตร์

World Oil Supply Growth vs World GDP Growth

2015/2558
Outlook

	2553	2554	2555	2556	2557F	2558F
ประเทศ	7.8	0.1	6.5	2.9	0.8	4.0
ภาคเกษตร	0.1	4.1	3.8	1.4	2.0	1.6
ภาคนอกเกษตร	8.6	-0.3	6.7	3.0	0.7	4.2
วิสาหกิจขนาดใหญ่	9.5	-1.0	7.0	2.4	1.3	6.5
SMEs	7.9	0.6	6.6	3.8	0.6	4.0
วิสาหกิจขนาดย่อม	7.1	1.7	6.5	4.6	-0.1	2.9
วิสาหกิจขนาดกลาง	9.5	-1.5	6.8	2.4	0.9	4.5
วิสาหกิจอื่น ๆ	1.3	0.1	3.6	1.6	0.4	4.1

ที่มา : ข้อมูลปี 2553-2556 จากสำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว).

ข้อมูลคาดการณ์ปี 2557-2558F โดยศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา.....อัตราใหม่

ช่วงเงินได้สุทธิ	อัตราภาษี	ภาษีสะสม
0 – 300,000	5%	7,500
300,001 – 500,000	10%	27,500
500,001 – 750,000	15%	65,000
750,001 – 1,000,000	20%	115,000
1,000,001 – 2,000,000	25%	365,000
2,000,001 – 4,000,000	30%	965,000
4,000,001 ขึ้นไป	35%	

$$21,000 \text{ บาท} * 12 \text{ เดือน} \\ = 252,000 \text{ บาท}$$

คำลดหย่อน

ความหมาย : การคลัง

การคลัง มีศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ "**Finance**"

การบริหารการคลังของรัฐบาล "**Public Finance Administration**"

การบริหารการเงินของเอกชน "**Money Administration**" หรือ Finance

ความแตกต่างของการบริหารการคลังรัฐบาลกับการบริหารการเงินเอกชนนั้นมี 3 ประการ

1. การคลังของรัฐบาล จะต้องคำนึงถึงด้าน
รายจ่ายก่อนว่ารัฐบาล ตามวัตถุประสงค์

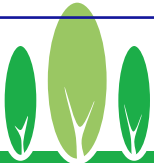
การเงินของเอกชนต้องมีทุนก่อนจึงจะดำเนิน
ธุรกิจ เพื่อหาผลกำไร

2. การคลังของรัฐบาลมีอำนาจในการหาเงิน
ไม่จำกัดวิธีและจำนวน เช่น เก็บภาษี

เอกชนต้องมีทางหาเงินน้อยกว่าจึงต้องดูทาง
หาเงินก่อน

3. การคลังของรัฐบาลจะต้องดำเนินการให้
เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย

การเงินของเอกชนดำเนินไปตามนโยบายของ
คณะกรรมการของบริษัทหรือธุรกิจนั้น ๆ

เกี่ยวกับการคลังของรัฐบาล คือ การศึกษาถึงงบประมาณแผ่นดิน, ภาษีอากร, การใช้จ่ายของรัฐบาล และการก่อหนี้สาธารณะ

Otto Eckstein

การคลังสาธารณะ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับการคลังของประชาชนในรูปที่รวมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งได้จัดระเบียบขึ้นภายใต้สถาบันของรัฐบาล มีหน้าที่เกี่ยวกับ

1. การจัดหา
2. การจ่ายเงินของรัฐบาล

ศาสตราจารย์บุญชนะ อัคราการ

ขอบเขตการศึกษาวิชาการคลังสาธารณะออกเป็น 4 ประการคือ

1. การศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐบาลและการใช้จ่ายของรัฐบาล
2. รัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ในการที่จะหาเงินมาใช้ด้วยวิธีการใดบ้างและควรจะหาเงินแต่ละประเภทจำนวนเท่าใดจึงจะเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายของรัฐบาล
3. รัฐบาลจึงต้องศึกษาหาเงินมาใช้โดยวิธีการกู้เงินจากแหล่งต่างๆ และเราจะต้องศึกษาถึงผลกระทบกระเทือนที่จะเกิดขึ้นจากการกู้เงินและจำนวนเงินที่กู้เพื่อให้เหมาะสมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง
4. รัฐบาลอาจจะดำเนินการรับและจ่ายเงินให้มีผล ทำให้การเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของวิชาการคลัง

1. ขอบเขตหน้าที่ของรัฐบาล ผลกระทบกระเทือนจากรายจ่าย
2. การใช้จ่ายของรัฐบาลกระทบกระเทือน โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ
3. รัฐบาลเป็นผู้ใช้จ่ายเงินที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ
4. รัฐบาลมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืด
5. รัฐบาลจึงจำเป็นจะต้องมีการจัดเก็บภาษีจำนวนมาก ขึ้นความต้องการใช้เงินรัฐบาล
6. การผันแปรเศรษฐกิจมีผลต่อการคลังและงบประมาณ เช่น หนี้ IMF ฟองสบู่แตก
7. ประชากรของโลกความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น
8. รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้นก็จำเป็นจะต้องมีการกู้หนี้ยืมสินเพิ่มมากขึ้น
9. การเก็บภาษีอากรจำนวนมาก มีผลกระทบต่อการทำงาน การลงทุนของเอกชน
10. ความยุติธรรมในสังคมกำลังเป็นปัญหาสำคัญในทุกประเทศ โดยเฉพาะ ไทย

การบริหารการคลังสาธารณะ แบ่งออกเป็น 7 หัวข้อ

การบริหารราชการ
ของ
กระทรวงการคลัง

แหล่งที่มาของ
รายได้ของรัฐบาล

การภาษีอากร

หนี้สาธารณะ

การงบประมาณ
แผ่นดิน

การใช้จ่ายของ
รัฐบาล

นโยบายการคลัง

หนี้
สาธารณะ

การบริหารและการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงการคลังดังนี้คือ

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
3. กรมธนารักษ์
4. กรมบัญชีกลาง
5. กรมบัญชีกลาง
6. กรมสรรพากร
7. กรมสรรพสามิต
8. กรมศุลกากร

แหล่งที่มาของรายได้ของรัฐบาล

รายได้จากการ
ภาษีอากร

รายได้จากความ
ช่วยเหลือของ
รัฐบาลกลาง

รายได้จากการ
ขายสินค้าหรือ
บริการ

รายได้จากการ
พิมพ์ธนบัตร

รายได้จากการกู้
เงิน

การภาษีอากร (*Taxation*)

ภาษีอากรหมายความว่า เงินที่รัฐบาลเรียกเก็บจากประชาชนเพื่อนำไปใช้จ่าย
ในกิจการต่าง ๆ ของประเทศ โดยส่วนรวมไม่จำเป็นจะต้องมีสิ่งตอบแทน
โดยตรงแก่ผู้เสียภาษีอากร และเพื่อจะลดการใช้จ่ายของประชาชนด้วย

ลักษณะสำคัญของภาษีอากร

ภาษีเป็นการชำระ
สิ่งอันเป็นทรัพย์สิน

บุคคลเท่านั้นที่มี
หน้าที่ในการเสีย
ภาษี

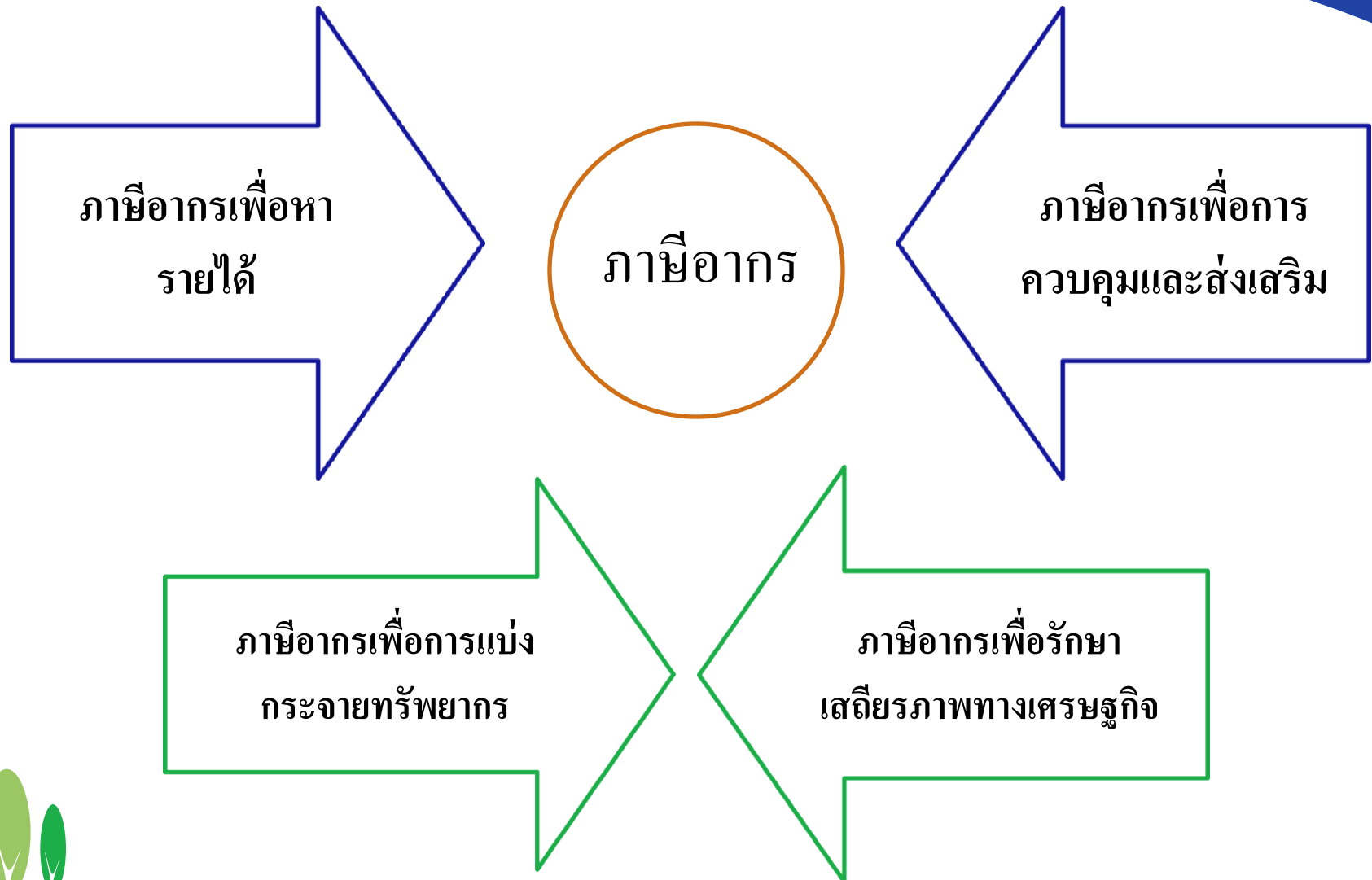
เป็นการชำระที่ไม่
มีการชำระตอบ

ภาษีอากรเก็บมา
เพื่อใช้จ่ายทั่วไป

เป็นการบังคับ
โดยกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการเก็บภาษีอากร 4 ประการ

ความหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการภาษีอากรคือ

1. หน้าที่ในการเสียภาษีอากร (Impact)
2. การผลักภาระภาษี (Shifting)
3. ภาระของภาษีอากร (Incidence of Burden)
4. ผลทางเศรษฐกิจของการเก็บภาษีอากร (Economic effect)
5. ฐาน (Base) และอัตรา (Rate) ภาษีอากร

รายได้สุทธิ	จำนวนเงิน	อัตราภาษี		จำนวนเงินภาษี		
		แบบเก่า	แบบใหม่	แบบเก่า	แบบใหม่	ลดลง
0 - 150,000	150,000	ยกเว้น	ยกเว้น	-	-	-
150,001 - 300,000	150,000	10%	5%	15,000.00	7,500.00	7,500.00
300,001 - 500,000	200,000	10%	10%	20,000.00	20,000.00	-
500,001 - 750,000	250,000	20%	15%	50,000.00	37,500.00	12,500.00
750,001 - 1,000,000	250,000	20%	20%	50,000.00	50,000.00	-
1,000,001 - 2,000,000	1,000,000	30%	25%	300,000.00	250,000.00	50,000.00
2,000,001 - 4,000,000	2,000,000	30%	30%	600,000.00	600,000.00	-
มากกว่า 4,000,000	-	37%	35%	ลดลงตามเงินได้สุทธิ		

ประเภทของภาษีอากร แบ่งเป็น 3 ประเภท

1. การแบ่งประเภทของภาษีอากรตามลักษณะของการปล้กภาระภาษีอากร
 - ภาษีทางตรง เช่น ภาษีส่วนบุคคล
 - ภาษีทางอ้อม เช่น ภาษีทางการค้า
2. การแบ่งประเภทของภาษีอากรตามลักษณะฐานของภาษีอากร
3. การแบ่งประเภทของภาษีอากรตามวิธีการประเมินภาษีที่ต้องเสีย
 - ภาษีที่เก็บตามราคาหรือมูลค่า
 - ภาษีที่เก็บตามปริมาณ น้ำหนัก

ประเภทของภาษี

ภาษีทางตรง (direct tax)

คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้แบกรับภาระภาษีนั่นทั้งหมด ไม่สามารถผลักภาระภาษีไปยังผู้อื่น ภาษีทางตรงมักเก็บจากรายได้และทรัพย์สิน

เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมรดก เป็นต้น

ภาษีทางอ้อม (indirect tax)

คือ ภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้รับภาระภาษีเพียงบางส่วน หรืออาจผลักภาระภาษีส่วนใหญ่หรือทั้งหมดไปยังผู้อื่นได้ ภาษีทางอ้อมมักเก็บจากรายการขายหรือการซื้อขาย

เช่น ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต ภาษีการค้า เป็นต้น

หลักเกณฑ์สำคัญของภาษีอากร

อดัม สมิธ (Adam Smith) นักเศรษฐศาสตร์ได้วางหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ๆ ของภาษี อากรไว้ 4 ประการคือ

ฐานเท่าเทียม
กันควรจะต้อง
เสียภาษี

หลักความ
ยุติธรรม

หลักความ
แน่นอน

หลักความสะอาด

หลักประหยัด

สะดวกเกี่ยวกับ
เวลาชำระภาษี

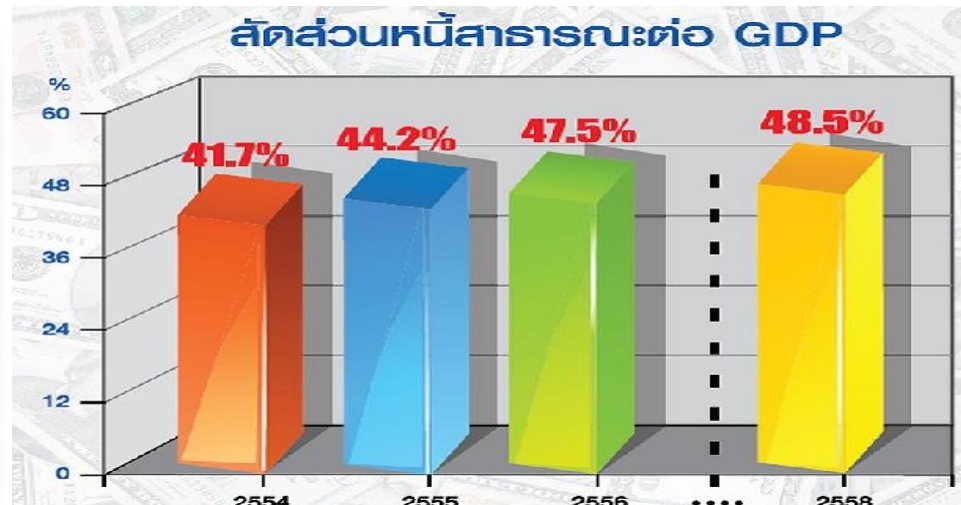
หลักการบริหารภาษีอากร

1. หลักความถูกต้องแน่นอน
2. หลักประจำปี
3. หลักประหยัด
4. หลักประสิทธิภาพ
5. หลักความยืดหยุ่น
6. หลักบูรณาภาพ
7. หลักการเปิดเผย
8. หลักรายละเอียด
9. หลักรับผิดชอบ

หนี้สาธารณะ (Public Debt)

หนี้สาธารณะ (Public Debt) หมายถึง ข้อผูกพันของรัฐบาล ซึ่งเกิดจากการกู้ยืมโดยตรง และการค้ำประกันเงินกู้โดยรัฐบาล รวมทั้งเงินปรัวรชที่รัฐบาล รับรอง ในปัจจุบันนี้ หน้าที่ของรัฐบาลมีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการ บริหารงาน ของรัฐบาลก็เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว การกู้เงินเป็นวิธีการหาเงินเข้าคลัง แผ่นดินอย่างหนึ่ง นอกเหนือไปจากการเก็บภาษีอากร และการขายสิ่งของและ บริการ หรือการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในรูปแบบต่าง ๆ กัน

ผลกระทบต่อการระดมเงินสาธารณะ ในช่วงปี 2556 - 2560

	2555	2556	2557	2558	2559	2560
ขาดทุน จํานําเข้า	170,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000
โครงสร้าง พื้นฐาน	-	26,899	148,819	263,038	286,331	383,154
ลงทุนป้องกัน น้ำท่วม	4,639	20,000	100,000	100,000	75,361	-
ลดภาษีเงินได้ นิติบุคคล	-	75,000	115,714	124,971	134,969	145,766
รวมโครงการ พิเศษ 1	174,639	321,899	564,533	688,009	696,661	728,920
เพิ่มนโยบายอื่น	-	20,000	100,000	100,000	100,000	100,000
รวม	174,639	341,899	664,533	788,009	796,661	828,920

หน่วย : ล้านบาท

คนไทยกระอัก เตรียมแบกรับหนี้ 115,000 บาทต่อคน หลัง ยิงลักษณะเตรียมกู้อีก 2.2 ล้านล้านบาท

5. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	 สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ PUBLIC DEBT MANAGEMENT OFFICE	7,263.950	7,232.210	5,732.210	6,560.820
5.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน		0.000	0.000	0.000	0.000
5.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน		7,263.950	7,232.210	5,732.210	6,560.820
รวม		4,875,532.170	4,827,325.810	4,937,238.330	5,036,958.810

จากตัวเลขของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะรายงานสภาพหนี้โดยรวมของประเทศในปี 2555 ไว้ว่า สูงถึง 4.8 ล้านล้านบาท ซึ่งหากนำมาหารกับ จำนวนประชากร 65 ล้านคน เท่ากับ คนไทยเป็นหนี้ 75,000 บาทต่อราย และหากรวมเงินกู้ที่รัฐบาลเตรียมออก พ.ร.บ.กู้เงินอีก 2.2 ล้านล้านบาท รวม พ.ร.ก.เงินกู้ อีก 3.5 แสนล้านบาทบวกกับ หนี้เดิม 4.8 ล้านล้านบาท (หนี้ปกติ) จะทำให้ประเทศไทยเป็นหนี้สูงถึง 7.35 ล้านล้านบาท การกู้เงินจะทำให้คนไทยเป็นหนี้เฉลี่ย 115,000 บาท ต่อคน เพิ่มขึ้นจาก 75,000 บาท ถึง 40,000 บาท

เปรียบเทียบประมาณการหนี้สาธารณะ

ช่วงปีงบประมาณ 2558-2562

สัดส่วน (%)	ปีงบประมาณ									
	2558		2559		2560		2561		2562	
	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่	เดิม	ใหม่
หนี้สาธารณะ คงค้าง/GDP	47.5	49	47.1	50.8	46.3	52.6	45.3	53.9	43.9	54.4
ภาระหนี้/ งบประมาณ	7.1	7.1	9.3	7.4	9.5	8.8	9.3	9.4	9.1	9.9

ที่มา : กระทรวงการคลัง

ประชาชาติกราฟิก

ผลกระทบต่อการระดมเงินสาธารณะ ในช่วงปี 2556 - 2560

	2555	2556	2557	2558	2559	2560
ขาดทุน จําหน่าย	170,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000
โครงสร้าง พื้นฐาน	-	26,899	148,819	263,038	286,331	383,154
ลงทุนป้องกัน น้ำท่วม	4,639	20,000	100,000	100,000	75,361	-
ลดภาษีเงินได้ นิติบุคคล	-	75,000	115,714	124,971	134,969	145,766
รวมโครงการ พิเศษ 1	174,639	321,899	564,533	688,009	696,661	728,920
เพิ่มนโยบายอื่น	-	20,000	100,000	100,000	100,000	100,000
รวม	174,639	341,899	664,533	788,009	796,661	828,920

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทของการกู้เงิน แบ่งออกได้เป็นหลายวิธีคือ

1. แบ่งตามระยะเวลาชำระหนี้สาธารณะ

- หนี้ระยะสั้น ไม่เกิน 1 ปี
- หนี้ระยะกลาง ไม่เกิน 5 ปี
- หนี้ระยะยาว มากกว่า 10 ปี

2. แบ่งตามแหล่งที่มาของเงินกู้

- หนี้ภายใน เช่น รัฐบาลไทยกู้เงินสถาบันธนาคารแห่งประเทศไทย
- หนี้ภายนอก เช่น กู้จากเอกชน กู้จากต่างประเทศ

อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทระหว่างปี 2003-2007 สูงกว่าอัตราการแข่งขัน

อัตราแลกเปลี่ยน	ค่าเฉลี่ยปี 2007	ค่าเฉลี่ยปี 2003	เปลี่ยนแปลง (%)
บาท / ดอลลาร์	41.55	32.22	22.46
รูเปียอินเดียน / ดอลลาร์	46.59	41.20	11.58
ริงกิตมาเลเซีย / ดอลลาร์	3.80	3.44	9.59
หยวน / ดอลลาร์	8.28	7.60	8.18
ดอลลาร์ไต้หวัน / ดอลลาร์	34.40	32.85	4.52
เยน / ดอลลาร์	115.92	147.77	1.57

Source: <http://www.x4ates.com>

บาท
เลือกธนาคาร
ซื้อได้

	Bangkok Bank		SCB ไทยพาณิชย์		ธนาคารกสิกรไทย KASIKORNBANK		ธนาคารกรุงไทย KRUNGTHAI BANK		ธนาคารกรุงศรีอยุธยา BANK OF AYUDHYA		UO
	BUY	SELL	BUY	SELL	BUY	SELL	BUY	SELL	BUY	SELL	BUY
USD 50-100	29.00	29.65	28.96	29.66	28.98	29.60	29.02	29.66	28.99	29.59	29.01
USD 5-20	28.56	29.60	28.48	29.59	28.58	29.60	28.62	29.57	28.64	29.55	28.64
USD	28.22	29.60	28.12	29.57	28.18	29.60	28.23	29.54	28.24	29.53	28.25

ผลของหนี้สาธารณะ ผลในด้านการขยายเครดิต

1. การกู้เงินจากเอกชนไม่ทำให้เกิดการขยายเครดิต
2. บริษัทประกันชีวิต โรงรับจำนำ ธนาคารออมสิน บริษัทเงินทุน การกู้เงินประเภทนี้ก็ไม่มีผลให้มีการขยายเครดิต
3. การกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์จะทำให้มีการขยายเครดิต
4. การกู้เงินจากธนาคารกลาง ก่อให้เกิดการขยายเครดิตได้เต็มที่
5. การขยายเครดิตของหนี้ภายนอก ประเทศจะต้องทราบถึงวัตถุประสงค์ของการก่อหนี้คือ กู้เข้ามาเป็นเงินสด และกู้เป็นสิ่งของ
 - การกู้เป็นเงินสด เช่น เงินสด
 - การกู้แบบซื้อสิ่งของจากต่างประเทศ เช่น ทองคำ

วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

กู้เงินเพื่อ**ใช้จ่าย**ในโครงการลงทุน
ของรัฐบาล

กู้เงินเพราะ**เก็บรายได้**ไม่ทันกับ
รายจ่าย

กู้เงินเพื่อ**รักษาดุลย์**ระหว่างราย
ไต่กับรายจ่าย

ภาระของหนี้สาธารณะมีอยู่ 2 ส่วน

ภาระของการใช้
คืนเงินต้น

ภาระของการใช้
ดอกเบี้ย

**รถเมล์เพื่อประชาชน
ทุกคนต้องขึ้นได้**
www.noaccessnofreedom.com

ถ้าไทยไม่ใช้หนี้ก่อนกำหนดจะเป็นยังไงนะ?

ใช้หนี้ไอเอ็มเอฟก่อนกำหนดสไลด์ลัททิกิน

ถ้าไม่ใช้หนี้ก่อนกำหนด แต่บริหารหนี้ให้เกิดรายได้

หนี้ก่อนสุดท้าย 4,800 ล้านบาท ดูน 41 = 196,800 ล้านบาท
เสียดำปรับ 2 % = 3,936 ล้านบาท
ลดดอกเบี้ยจากการจ่ายหนี้ก่อนกำหนด 2 ปี = 984 ล้านบาท

หนี้ก่อนสุดท้าย 4,800 ล้านบาท ดูน 41 = 196,800 ล้านบาท
อัตราดอกเบี้ยไอเอ็มเอฟ 0.25 % 2 ปี = 984 ล้านบาท
อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศ 1.50 % มากกว่า IMF 1.25%
นำหนี้ก่อนสุดท้ายมาฝากในประเทศ 2 ปี ได้ดอกเบี้ย = 2460 ล้านบาท
หักดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายไอเอ็มเอฟ = 984 ล้านบาท

รวมประเทศเสียเงินจากการใช้หนี้ก่อนกำหนด
2,952 ล้านบาท

ประเทศไทยจะมีรายได้จากการบริหารหนี้ก่อนนี้
1,476 ล้านบาท

ระหว่างสร้างรายได้ให้ประเทศ 1.4 พันล้าน กับเสียเงินเกือบ 3 พันล้าน รัฐบาลที่ดีควรเลือกอะไร?

ประโยชน์ของหนี้สาธารณะ

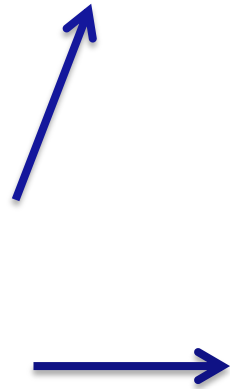
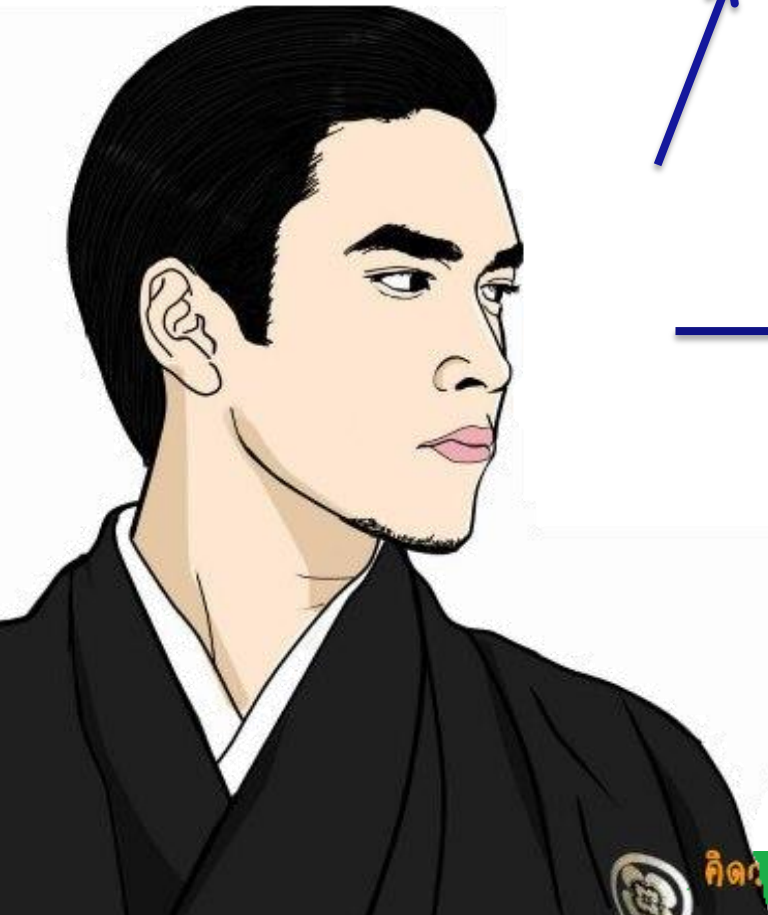
หนี้สาธารณะมีประโยชน์ทั้งในทางการเมืองและระบบเศรษฐกิจสามารถช่วยให้สามารถรักษาระดับการบริโภคของประชาชนและรัฐบาลไวได้ในระดับสูง ถ้ารัฐบาลสามารถจัดให้ประชาชนผู้มียรายได้น้อยเป็นผู้ถือพันธบัตรชนิดไถ่ถอนได้ง่าย (highly liquid government bonds) แล้วก็จะมียผลเท่ากับว่าได้ช่วยสะสมทุนของประชาชาติไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉิน และอาจจะนำไปใช้ซื้อสินค้าเพื่อบริโภคประเภทถาวรได้

ประมาณการยอดหนี้สาธารณะปี 2555-2558

	ปีงบประมาณ			
สัดส่วน (%)	2555	2556	2557	2558
หนี้สาธารณะคงค้าง/GDP	47%	51%	52%	53%
ภาระหนี้/งบประมาณ	9.3	11.2	11.6	11.7

หมายเหตุ - เป็นกรณีที่ตัดภาระหนี้ FIDF 1.14 ล้านล้านบาทออกแล้ว หากไม่ตัดภาระหนี้
ต้องบวกรวมเป็น 15% ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นไป

ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.)

คิด

สถาบันการเงินภายในประเทศ (เช่น ธนาคารพาณิชย์ และ ธนาคารกลาง)

สถาบันการเงินต่างประเทศ, เอกชน, รัฐบาล
ต่างประเทศ หรือ องค์กรทางการเงินระหว่างประเทศ
อาทิ กองทุนการเงินระหว่าง
ประเทศ (ไอเอ็มเอฟ), องค์การความร่วมมือระหว่าง
ประเทศแห่งญี่ปุ่น (ไจก้า)

การงบประมาณแผ่นดิน (Government Budgetting)

งบประมาณแผ่นดิน หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออก ในรูปของตัวเงิน แสดงโครงการ ดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึง การกะประมาณบริการ กิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็น ในการสนับสนุน

การงบประมาณแผ่นดิน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน

- แผนการหารายรับ ประกอบด้วย การหารายได้ส่วนหนึ่งและการกู้เงิน การ หารายได้ส่วน ใหญ่จะ ได้จากการจัดเก็บภาษีอากร การดำเนินธุรกิจของรัฐวิสาหกิจ การ ขายสิ่งของและบริการ และรายได้อื่น ๆ

- แผนการใช้จ่าย ได้แก่ การจัดทำแผนการ ใช้จ่ายโดยละเอียดตามโครงการ ต่าง ๆ ที่รัฐบาล คาดว่าจะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น ๆ

นิยามของคำว่า "งบประมาณแผ่นดิน"

บุญชนะ อัดถากร อธิบายว่า งบประมาณแผ่นดิน คือ แผนใหญ่ทางการคลังของรัฐบาลอันประกอบด้วย

- ก. รายได้ซึ่งคาดว่าจะเก็บได้วิธีการที่จะหาเงินมาใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ
- ข. รายจ่ายซึ่งกำหนดว่าจะจ่ายบัญชีกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะกระทำ

การงบประมาณแผ่นดิน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน

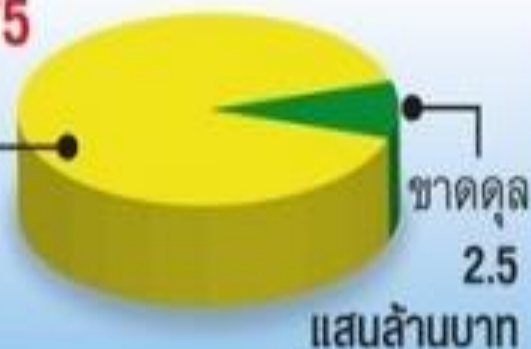
- แผนการใช้จ่าย ได้แก่ การจัดทำแผนการใช้จ่ายโดยละเอียดตามโครงการ
- แผนการหารายรับ ประกอบด้วย การหารายได้ส่วนหนึ่งและการกู้เงิน

กรอบเวลา งบประมาณ 2558

วงเงินงบฯ 2.575
ล้านล้านบาท

เป้าหมายจัดเก็บ
2.325 ล้านล้านบาท

เทียบงบ'57 กับ'58 เท่าไร-อย่างไร

ปี 57

2.525 ล้านล้านบาท
ขาดดุล 2.5 แสนล้านบาท

ปี 58

2.575 ล้านล้านบาท
ขาดดุล 2.5 แสนล้านบาท

เปรียบเทียบ 5 หน่วยงาน งบมากที่สุด

ปี 2557
ปี 2558

การดำเนินงานเกี่ยวกับการงบประมาณแผ่นดิน 3 ขั้นตอน

การจัดเตรียมงบประมาณ

การบริหารงบประมาณ

การอนุมัติงบประมาณ

นโยบายงบประมาณแผ่นดิน

นโยบายงบประมาณสมดุล

งบประมาณซึ่ง
รายได้และรายจ่ายมีจำนวนเท่ากัน

นโยบายงบประมาณเกินดุล

งบประมาณซึ่ง
รายได้มีจำนวนสูงกว่ารายจ่าย

นโยบายงบประมาณขาดดุล

งบประมาณซึ่ง
รายจ่ายมีจำนวนสูงกว่ารายได้

ประเภทของงบประมาณ

งบประมาณแบบ
แสดงรายการ

งบประมาณแบบ
แสดงแผนงาน

งบประมาณแบบ
ระบบการวางแผน
PPBsystem

การควบคุมการใช้จ่ายเงินโดยส่วนกลางเป็นสำคัญ ซึ่งกลไกที่สำคัญยิ่งในการควบคุมแบบประเพณี (Conventional or Traditional Budget) เก่าแก่ที่สุด

งบประมาณ แบบที่เน้นในด้านการบริหารหรือการจัดการเป็นสำคัญ

หน้าที่ทั้ง 3 ประการ คือ การควบคุม การจัดการ และการวางแผน เข้าไว้ด้วยกันหมด

หลักสำคัญในการจัดระบบประมาณ

ศาสตราจารย์ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้เสนอหลักสำคัญในการจัดระบบประมาณแผ่นดิน
ไว้ 6 ประการ

หลักคาดการณ์ไกล

หลักประชาธิปไตย

หลักคุณภาพ

หลัก
สัตตบพริทธิ์

หลักยุติธรรม

หลักประสิทธิภาพ

มือ อึ๊งภากรณ์

ลักษณะของงบประมาณที่ดี

ต้องเป็นศูนย์รวมของเงินแผ่นดิน

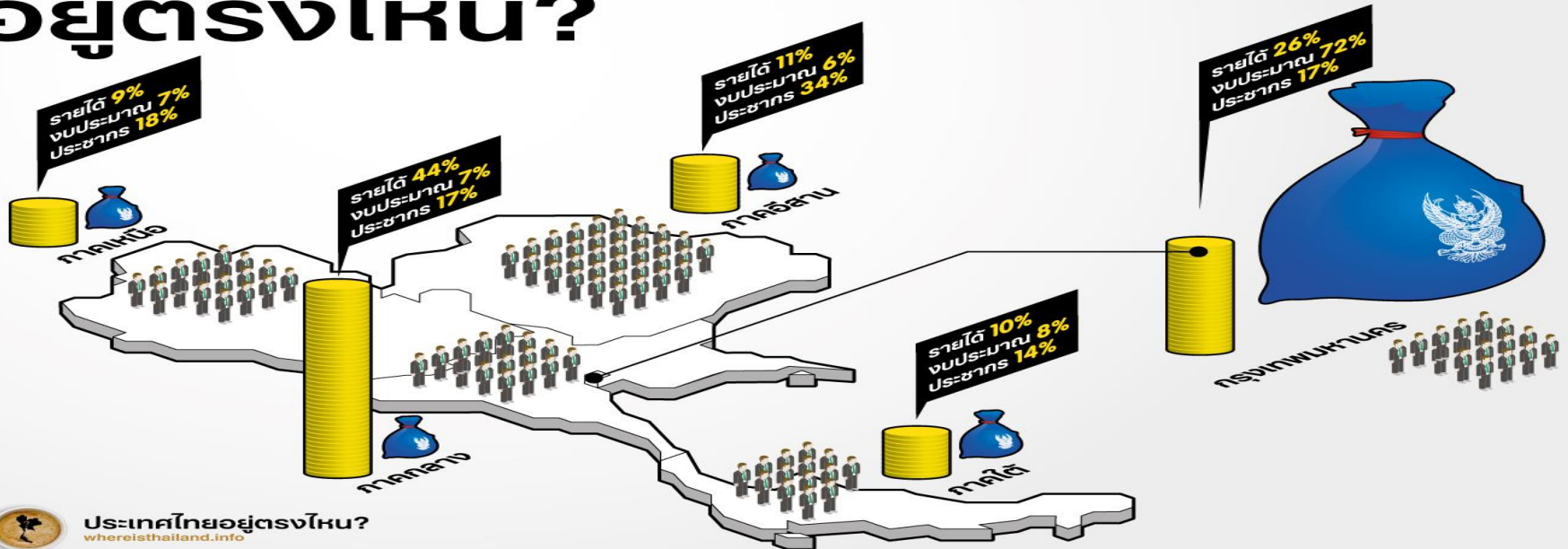
งบประมาณจะต้องถือหลักพัฒนา

งบประมาณจะต้องถือหลักประหยัด

งบประมาณจะต้องมีระยะเวลาที่
เหมาะสม

งบประมาณประเทศไทย อยู่ตรงไหน?

ข้อมูลจาก: The World Bank
Regional Comparison – Expenditures, GDP, and Population (2010)
Overview Paper : Improving Service Delivery In Thailand – A Public Finance Management Review

การใช้จ่ายของรัฐบาล (Government Expenditures)

รายจ่ายสาธารณะในปัจจุบันประกอบด้วย

1. การรักษา และระดมทุน โครงการสำหรับการทหาร และตำรวจ ทั้งในยามสงบและสงคราม
2. รายจ่ายเพื่อการศาลยุติธรรม
3. รายจ่ายสำหรับประมุขของประเทศไม่ว่าจะเป็นพระมหากษัตริย์หรือชนสามัญ และรายจ่ายสำหรับทูตทั้งหลาย
4. รายจ่ายในการบริหารบ้านเมือง รายจ่ายของรัฐมนตรี รัฐสภาและข้าราชการทั้งหลาย
5. รายจ่ายสำหรับหนี้สาธารณะ ประกอบด้วยการชำระเงินต้น ดอกเบี้ยและ การกู้เงินต่างๆ
6. รายจ่ายเพื่อการพัฒนาการเศรษฐกิจ และการลงทุนต่าง ๆ
7. รายจ่ายในด้านสังคม เกี่ยวกับการสาธารณสุข การศึกษา เงินบำนาญ ข้าราชการ การประกันสวัสดิภาพของสังคม ตลอดจนการช่วยเหลือผู้ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

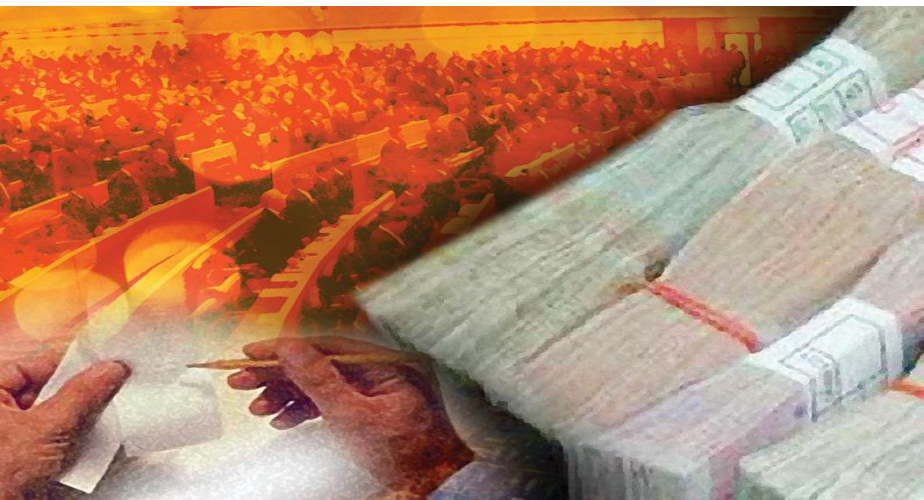
ประเภทของการใช้จ่ายของรัฐบาล

1. การใช้จ่ายในกิจการที่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จะต้องจ่ายค่าตอบแทน
2. การใช้จ่ายไปทางด้านที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ระบบเศรษฐกิจระยะยาว
3. การใช้จ่ายไปในด้านที่จะทำให้รายได้ประชาชาติและรายได้จากภาษีเงินได้เพิ่ม
4. การใช้จ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตขึ้นมา
5. การใช้จ่ายไปในด้านให้ความช่วยเหลือแก่คนบางกลุ่ม
6. ของสังคมเพื่อสวัสดิการของสังคม

ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวในการใช้จ่ายของรัฐบาล

1. การเพิ่มของประชากร
2. ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น
3. การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ
4. สงครามและการป้องกันประเทศ
5. ภาระหน้าที่อันยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นของรัฐบาล
6. ประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

หลักสำหรับการใช้จ่ายของ รัฐบาล

1. คุณประโยชน์แก่ประชาชน
2. หลักประหยัด
3. หลักความยุติธรรม
4. หลักประสิทธิภาพ
5. หลักการเศรษฐกิจ

งบประมาณแผ่นดิน 2556 ใช้ไปกับเรื่องอะไรบ้าง

การเคหะและชุมชน 5.6%
ที่พักอาศัย ผังเมือง ชุมชน การเคหะ

การรักษาความสงบภายใน 6%
ตุลาการ อัยการ ตำรวจ ป้องกันอัคคีภัย ราชทัณฑ์

การป้องกันประเทศ 7.5%
ทั้งจากฝ่ายทหารและพลเรือน

สังคมสงเคราะห์ 8.4%
ประกันสังคม ผลตอบแทนหลังเกษียณ
ชดเชยภัยพิบัติ

สาธารณสุข 10.6%
บริการสาธารณสุข โรงพยาบาล อนามัย

ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม 0.9%
ศาสนา วัฒนธรรม จัดกีฬา โทรทัศน์ สวนสาธารณะ
ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ บำบัดน้ำเสีย ท่อระบายน้ำ สร้างเขื่อน

การบริหารทั่วไปของรัฐ 20.8%
นิติบัญญัติ การบริหารบุคคลกลาง ต่างประเทศ
ข้าราชการ เงินช่วยเหลือให้ต่างประเทศ

การศึกษา 20.6%
การศึกษาตั้งแต่ก่อนประถม-อุดมศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียน ทุนการศึกษา

เศรษฐกิจ 19.6%
จัดการที่ดินทำกิน พยุหราคาผลผลิต ส่งเสริมการเกษตร ผลิตไฟฟ้า
การโยธา ก่อสร้างระบบขนส่ง ทรัพยากรเชื้อเพลิง ทรัพยากรธรณี

(ร่าง) งบประมาณรายจ่าย
ปีงบประมาณ 2556
2,400,000,000,000 บาท

ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลังและนโยบายการเงิน

1. การเพิ่มหรือลดอัตราดอกเบี้ยในการรับช่วงซื้อสด
2. การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาด (โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธบัตรรัฐบาล)
3. การเพิ่มหรือลดอัตราเงินสดสำรองของธนาคารพาณิชย์
4. การชักจูงให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินนโยบายตามที่รัฐบาลร้องขอ

ถ้าหากภาวะเงินเฟ้อหรือภาวะเศรษฐกิจตกต่ำยังไม่รุนแรง รัฐบาลสามารถใช้นโยบายการเงินเข้าช่วยแก้ไขได้อย่างดี แต่ทั้งนี้รัฐบาลก็ต้องดำเนินนโยบายการเงินให้ทันเหตุการณ์ แต่ถ้าหากภาวะเงินเฟ้อหรือภาวะเศรษฐกิจตกต่ำรุนแรงแล้วรัฐบาลจำเป็นจะต้องนำนโยบายการคลังมาใช้แก้ไขร่วมกับนโยบายการเงินให้สอดคล้องกัน

กระบวนการทุจริตรับจำนำข้าว

ข้าวเปลือก

ได้ค่าแปรสภาพข้าวเปลือก
เป็นข้าวขาว

ได้ค่าเก็บรักษา,
ค่าขนส่ง

ไม่ส่งออกจริง
ข้าวยังอยู่ในประเทศ

เกษตรกร

เกษตรกรตำบล
กำกับดูแล

โรงสี

พาณิชย์จังหวัดกำกับดูแลตั้งแต่ตั้ง

- ตัวแทนเกษตรกร
- ตัวแทนข้าราชการ
- ผู้ปกครองท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, อบต. ฯลฯ)

คลังสินค้ากลาง

- อคส., อตท.

การระบายข้าว

- ได้กำไรส่วนต่างราคา

การทุจริต

- สวมสิทธิ์ทั้งหมด
- สวมสิทธิ์บางส่วน

การทุจริต / เอาเปรียบเพื่อต่อรอง

- การปลอมปน
- ความชื้น
- น้ำหนัก
- รับจำนำบางส่วน
- กีดกันทุกกรณี

การทุจริต

- เอาข้าวเก่าไปขาย
- ลักลอบข้าวไปขายก่อน
- เอาข้าวคุณภาพไม่ดีมาเปลี่ยน

Surveyor

สรุป

การบริหารการคลังสาธารณะ ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการบริหารรัฐกิจของรัฐบาลทุกประเทศ ที่จะต้องพยายามกำหนดนโยบายและตัดสินใจเลือกใช้วิธีการเทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ ที่เหมาะสมในกันที่จะทำให้อยู่รับ และรายจ่ายของประเทศบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามท้ายบทบทที่ 5

1. ให้นักศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินของไทยในรัฐบาลชุดปัจจุบัน
2. การบริหารการคลังสาธารณะคืออะไร มีการเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไรบ้าง และหน่วยงานใดที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคลังของรัฐบาลอธิบายพร้อมยกตัวอย่าง

จบการนำเสนอ

